

Ermənistan silahlı qüvvələrinin Azərbaycan ərazilərini işğal etməsi zamanı əsirlikdə və girovluqda dəhşətli işgəncələrə məruz qalmış şəxslər məhkəmədə ifadə veriblər

Ermənistanın Azərbaycana qarşı hərbi təcavüzü nəticəsində sülh və insanlıq əleyhinə cinayətlər, müharibə cinayətləri, o cümlədən təcavüzkar müharibənin hazırlanması və aparılması, soyqırımı, müharibə qanunlarını və qaydalarını pozma, habelə terrorçuluq, terrorçuluğu maliyyələşdirmə, hakimiyyəti zorla ələ keçirmə, onu zorla saxlama və digər çoxsaylı cinayətlər törətməkdə təqsirləndirilən Ermənistan Respublikasının vətəndaşları Arayik Harutyunyan, Arkadi Qukasyan, Bako Sahakyan, Davit İşxanyan, David Babayan, Levon Mnatsakanyan və digərlərinin barəsində olan cinayət işləri üzrə açıq məhkəmə prosesinin baxış iclası iyulun 10-da davam etdirilib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Bakı Hərbi Məhkəməsində hakimlər Zeynal Ağayevin sədrliyi ilə, Camal Ramazanovdan və Anar Rzayevdən ibarət tərkibdə (ehtiyat hakim Günel Səmədova) keçirilən məhkəmə iclasında təqsirləndirilən şəxslərin hər biri bildikləri dildə tərcüməçi, həmçinin müdafiələri üçün vəkillərlə təmin olunub.

İclasda təqsirləndirilən şəxslər, onların hüquqi varisləri və nümayəndələri, həmçinin dövlət ittihamını müdafiə edən prokurorlar iştirak ediblər.

Hakim Zeynal Ağayev prosesdə ilk dəfə iştirak edən zərərçəkmiş şəxslərə məhkəmə heyətini, dövlət ittihamını müdafiə edən prokurorları, tərcüməçiləri və s. təqdim edib, habelə onların qanunvericiliklə nəzərdə tutulmuş hüquqlarını və vəzifələrini izah edib.

Zərərçəkmiş Vüqar Eminov deyib ki, 1994-cü ildə Ağdamın Güllücə kəndində yaralı vəziyyətdə əsir götürülüb. Əvvəlcə Xankəndiyə, sonra Şuşaya aparılaraq həbsxanada saxlanılıb. Əsirlikdə saxlandığı müddətdə ona dəhşətli işgəncələr verilib. Hər gün rezin dəyənək, dəmir parçası ilə döyülüb, bədəninə elektrik cərəyanı verilib. Məcburi əməyə cəlb edilib, uzun müddət çətin işlərdə işlədilib. Dövlət ittihamçısı Vüsal Abdullayevin sualına cavabında bildirib ki, onunla birlikdə saxlanılan bəzi əsirlər verilmiş işgəncələr nəticəsində dünyasını dəyişib. O, 1995-ci ildə əsirlikdən azad olunub.

Zərərçəkmiş Teyyub İsmayılov da Ermənistanın Azərbaycana hərbi təcavüzü nəticəsində zərər çəkib. O, ifadəsində bildirib ki, bu müharibə nəticəsində yaralanıb və sağlamlığını itirib. Dövlət ittihamçısı Təranə Məmmədovanın sualına cavabında bildirib ki, həmin vaxt Ermənistan silahlı qüvvələri yaşayış məntəqələrimizə iriçaplı silahlar və ağır texnika ilə hücum edib.

Məhkəmədə ifadə verən İmran Quliyev deyib ki, Ermənistan Xocalı işğal edəndə bacısı Zöhrə Quliyeva şəhid olub, özü isə yaralanıb. Düşmənin ona bacısının nəşini götürməyə belə imkan verməyib. İ.Quliyev buna üç gündən sonra böyük çətinliklə nail olub. Qardaşı Zakir Quliyevin taleyindən isə indiyə-

dək xəbər yoxdur. Baş Prokurorluğun Dövlət ittihamının müdafiəsi üzrə idarəsinin şöbə rəisi Nəsir Bayramovun sualına cavabında bildirib ki, həmin vaxt mühasirədə olan Xocalının dinc sakinləri hər gün atəşə tutulub.

Zərərçəkmiş Ramil Ələkbərov ailə üzvləri ilə Xocalıda Qala dərəsi adlandırılan yerdə yaşadıklarını, 1992-ci il fevralın 25-dən 26-na keçən gecə - Xocalı soyqırımı zamanı ermənilərin mülki azərbaycanlıları atəşə tutduğunu, nəticədə ölənlərin olduğunu, özünün isə sağ ayağından yaralandığını, 200 nəfərdən çox azərbaycanlı ilə birlikdə girov götürüldüyünü bildirib. Həmin vaxt 12 yaş olan zərərçəkmiş deyib ki, orada aralarından 12-13 nəfər girov şəxs ermənilər tərəfindən çölə çıxarılıb. Həmin şəxslərin hamısı güllələnərək qətlə yetirilib. Girovlardan bir qismi isə seçilərək avtomobillə naməlum istiqamətə aparılıb.

Ramin Əzizov Xocalı soyqırımı zamanı doğmalarının qətlə yetirildiyini söyləyib. O, hadisələr zamanı 14 yaşının olduğunu, ermənilərin atdığı "Alazan" raketinin partlaması nəticəsində bədəninin müxtəlif nahiyyələrindən xəsarətlər aldığını deyib. R.Əzizov fevralın 26-da digər azərbaycanlılarla birlikdə ermənilər tərəfindən girov götürüldüyünü, martın 3-də azad edildiyini bildirib. Baş prokurorun xüsusi tapşırıqlar üzrə köməkçisi Tuqay Rəhimlinin sualına cavabında deyib: "Yaşımın az olmasına baxmayaraq, mənə də işgəncə verirdilər, döyürdülər. İşgəncə verənlərdən Edik adlı erməninin adı yadımda qalıb".

Xocalı işğal olunanda zərərçəkmiş Mübariz Həmidovun isə 13 yaşı olub. 1992-ci il fevralın 25-dən 26-na keçən gecə atəş, partlayış və insanların qışqırq səsinə yuxudan oyanıb. Ermənistan silahlı qüvvələri şəhərə hücum edərək evləri yandırıb, insanları güllələyiblər. Mülki əhali canını qurtarmaq üçün qarda, şaxtada ayaqyalın, başıaçıq Kətik meşəsinə üz tutub. Amma düşmənin onlara qaçmağa da imkan verməyib. Yolda insanlara atəş açaraq gülləbaran ediblər. Mübariz Həmidov dövlət ittihamçısı Fuad Musayevin sualına cavabında deyib ki, o, canını birtəhər qurtararaq Ağdamın Şelli kəndinə gəlib. Hadisə zamanı anasını, dayısını və daha bir neçə nəfər doğmasını itirib. İndiyədək anasının

taleyindən xəbər yoxdur. Həmin vaxt ayaqları donduğundan həkimlər onun barmaqlarından üçünü amputasiya etməli olub.

Ramin Bağirov Xocalı faciəsi zamanı azyaşlı olduğunu, yaxınları ilə birlikdə Dəhraz adlı yerdə girov götürüldüyünü bildirib. Onlar donuz fermasında saxlanılıb. Fevralın 29-da digər azərbaycanlılarla birlikdə girovluqdan azad edilib. Xocalı hadisələri zamanı əmisi və dayısı itkin düşüb, onlardan hələ də məlumat yoxdur.

Rövşən Xudayarov Xocalı soyqırımı zamanı 19 yaşının olduğunu, hücumla əlaqədar qardaşları, bacıları və digər doğmaları ilə birlikdə yaşadıkları ərazini tərk etmək məcburiyyətində qaldıklarını bildirib. O, digər qohumları və həmyerliləri ilə birlikdə meşədə qaldıklarını, fevralın 28-də Ermənistan silahlı qüvvələri tərəfindən girov götürüldüklərini bildirib. Girov düşən zaman onlara atəş açılıb. Nəticədə ölənlər və yaralananlar olub. Həmin vaxt R.Xudayarov da yaralanıb.

Xaliq Mirzəyev ifadəsində 1996-cı ilin avqust ayında Gədəbəy rayonunun Qaravəkilər kəndində meşədə gəzərkən Ermənistan silahlı qüvvələri tərəfindən girov götürüldüyünü bildirib. 45 gündən sonra Azərbaycana qaytarılıb.

Vaqif Namazov ifadəsində Xocalı soyqırımı zamanı çoxsaylı qəlpə yaraları aldığını, qəlpələrdən təxminən 20-sinin hələ də bədənində qaldığını bildirib. Qeyd edib ki, Ermənistan hərbiçiləri onu girov götürürək Əsgərana aparıb. Fevralın 27-də isə Azərbaycana qaytarılıb.

Ceyhun Əbdülov ifadəsində Xocalıda anadan olduğunu, soyqırımı zamanı ailə üzvləri ilə Xocalıni tərk etdiklərini bildirib. Həmin vaxt o, yaralanıb və anası ilə birlikdə girov götürülüb. Zərərçəkmiş daha sonra Xankəndiyə aparılıb. Girovluqda üç ay saxlanılıb.

Mürvət Məmmədov deyib ki, onun ailəsi Qərbi Azərbaycandan məcburi şəkildə didərgin salınanlardandır. 1988-ci

ildə Xocalıda məskunlaşıblar. Xocalı soyqırımı törədiləndə yaralanıb. Ailəsi ilə birlikdə girov götürülüb. Atasının və qardaşlarının başını kəsiblər. Onun gözü qarşısında Xocalıdan olan Əhməd adlı azyaşlı oğlanın isə əlinin içinə odlu silahla atəş açılıb. Baş prokurorun böyük köməkçisi Vüsal Əliyevin sualına cavabında deyib ki, 7 gün girovluqda saxlandığı zaman ona müxtəlif işgəncələr verilib. Onunla bərabər digər beş ailə üzvü də girovluqda saxlanılıb və işgəncələrə məruz qalıb.

"Atamın və qardaşlarımın başlarını kəsiblər. Onların indiyə qədər meyitləri tapılmayıb", - deyərək əlavə edib.

Bildirib ki, yeddi gün girovluqda saxlanılıb, həmin müddətdə işgəncələrə məruz qalıb.

Ələsgər Abbasov ifadəsində 1992-ci ildə Qazax rayonunun kəndlərinin müdafiəsi uğrunda gedən döyüşlərdə yaralandığını bildirib.

Vahid Quliyev 1992-ci ildə Qırıncı bazarda yaralanaraq əsir götürüldüyünü, 1 ay 4 gün sonra Azərbaycana təhvil verildiyini və həmin müddət ərzində amansız işgəncələrə məruz qaldığını deyib.

Səfər Sadiqov Fərrux dağı uğrunda gedən döyüşlərdə yaralandığını və əsir götürüldüyünü deyib. O, əsirlik müddətində müxtəlif ağır işgəncələrə məruz qaldığını söyləyib.

Mehman Yusifov, Əli İsmayılov, Adil Yusifov və Nazim Hüseynov 1992-ci ildə Qazaxın Quşçu Ayırım kəndinin müdafiəsi uğrunda gedən döyüşlərdə Ermənistan ordusunun açdığı atəşlər nəticəsində yaralandıklarını bildirib.

Təhsin Həsənov 1991-ci ildə, Famil Məmmədov 2003-cü ildə Qazax rayonunda girov götürüldüklərini söyləyib. Hər iki şəxs girovluqda olan zaman işgəncələrə məruz qaldıklarını qeyd edib.

Mikayıl İbrahimov 1992-ci ildə Qazaxın Balacəfərli kəndində ermənilərin mülki avtomobili atəşə tutması nəticəsində yaralandığını deyib.

Aydın Süleymanov 1995-ci ildə Qazax rayonunun Kəmərli kəndində heyvan otaran zaman girov götürülüb, 3 gün sonra Azərbaycana qaytarılıb. Həmin müddət ərzində müxtəlif işgəncələrə məruz qalıb və döyülüb.

Zaur Əliyev ifadəsində 1992-ci ildə Şuşanın Ermənistan silahlı qüvvələri tərəfindən işğalı zamanı atasının qabırğasının, əmisinin çənəsinin və dişlərinin qırıldığını deyib. Onların evi talan edilib, özləri Xankəndiyə aparılıb. Əmisi 4 ay, atası 5 ay girovluqda olub. Özü isə Ermənistanın Qafan rayonunda ermənilərdən birinin evinin həyətinə damda saxlanılıb. İki həftə ayağından kəndirlə bağlı vəziyyətdə qalıb. Ümumilikdə 6 ay girovluqda saxlanılıb. Girov götürülən zaman onun 9 yaşı olub.

Bəşir Qarayev ifadəsində 1993-cü ildə girov götürüldüyünü, Şuşa həbsxanasında saxlanıldığını, həmin müddətdə işgəncələrə məruz qaldığını, ölən azərbaycanlı əsir və girovların həbsxananın həyətinə basdırıldığını deyib.

Əmər Ələkbərov 2020-ci il noyabrın 9-da Xocavənddə yaralandığını, huşsuz vəziyyətdə əsir götürüldüyünü bildirib. O, əsirlikdə olduğu 34 gün ərzində işgəncələrə məruz qaldığını söyləyib.

Hamaya Aliyeva ifadəsində 1992-ci ilin aprelin 8-də Ermənistan silahlı qüvvələrinin Kəlbəcər rayonunun Ağdaban kəndinə hücum edərkən kənd sakinlərini qətlə yetirdiyini, həmin vaxt həyat yoldaşı Kamal Abiyevin və qızı Ülviyyə Abiyevanın öldürüldüyünü deyib.

Vazeh Qaraşov Ermənistan ordusunun Ağdabana hücumu zamanı kəndin digər evləri kimi onun da evinin talan edildiyini bildirib.

Duman Müseyibov ifadəsində 1992-ci ildə Goranboyda qardaşının Ermənistan silahlı qüvvələri tərəfindən güllələnərək öldürüldüyünü, özünün isə yaralandığını bildirib.

Yalçın Süleymanov ifadəsində 1992-ci ildə Ağdərə uğrunda gedən döyüşlər zamanı əsir götürüldüyünü, 2 il

11 ay Şuşada saxlanıldığını, həmin müddətdə işgəncələrə məruz qaldığını, məcburi şəkildə işlədildiyini söyləyib.

Bayram Kərəmov 2020-ci il noyabrın 8-də Ermənistan silahlı qüvvələrinin açdığı atəş nəticəsində yaralandığını, noyabrın 11-də əsir götürüldüyünü, dekabrın 14-də Azərbaycana təhvil verildiyini, əsirlikdə olduğu müddətdə müxtəlif işgəncələrə məruz qaldığını söyləyib.

Elxan Novruzov ifadəsində 1992-ci ildə Kəlbəcərdə yaralandığını və əsir götürüldüyünü bildirib. O, Ağdərə rayonunda saxlanılıb. Əsirlik müddətində döyülüb, çoxsaylı işgəncələrə məruz qalıb, o cümlədən dişləri çəkilib. E.Novruzov 4 il 1 ay əsirlikdə saxlanılıb, 1996-cı il mayın 10-da əsirlikdən azad olunub.

Samir Məcidov ifadəsində bildirib ki, Ağdam rayonu uğrunda gedən döyüşlərdə yaralanıb və Ermənistan silahlı qüvvələri tərəfindən əsir götürülüb, Şuşa həbsxanasına aparılıb. O, 2 ay 6 gün əsirlikdə saxlanıldığı müddət ərzində işgəncələrə məruz qalıb, müxtəlif alətlərlə döyülüb.

Zaur Aliyev ifadəsində 8 ay əsirlikdə saxlanıldığını bildirib. Həmin müddətdə digər əsir və girovlar kimi ona da işgəncə verilib.

Zərərçəkənlər, həmçinin təqsirləndirilən şəxslərin, onların müdafiəçilərinin və özlərinin nümayəndələrinin suallarını cavablandırıblar.

Məhkəmə prosesində, həmçinin zərərçəkmiş şəxslərin barələrində keçirilmiş məhkəmə-tibbi ekspertizasının rəyləri elan edilib.

Məhkəmə prosesi iyulun 11-də davam etdiriləcək.

Qeyd edək ki, Ermənistan dövlətinin, onun dövlət qurumlarının vəzifəli şəxslərinin, hərbi qüvvələrinin və qanunsuz silahlı birləşmələrin bilavasitə rəhbərliyi və iştirakı, şifahi-yazılı qaydada verdiyi tapşırıq, göstəriş və təlimatları, maddi, texniki, şəxsi heyətlə verdiyi dəstəyi, mərkəzi qaydada idarə-

çiliyi əsasında, eləcə də ciddi nəzarəti altında Azərbaycan ərazisində daxili və beynəlxalq hüquq normalarına zidd şəkildə, Azərbaycana hərbi təcavüz etmək məqsədilə yaradılmış, həmçinin Köçəryan Robert Sedraki, Sarkisyan Serj Azati, Manukyan Vazgen Mikaeli, Sarkisyan Vazgen Zaveni, Babayan Samvel Andraniki, Balasanyan Vitali Mikaeli, Balayan Zori Hayki, Ohanyan Seyran Muşeqi, Qaramyan Arşavir Surenoviç, Melkonyan Monte Çarlz və digərlərinin rəhbərliyi, bilavasitə və dolaylı iştirakları ilə Ermənistan dövləti, o cümlədən sözügedən cinayətkar birlik tərəfindən aparılan təcavüzkar müharibənin gedişində törədilmiş çoxsaylı cinayət faktlarına dair cinayət işi üzrə 15 təqsirləndirilən şəxs ittiham edilir.

Həmin şəxslər, yəni, Harutyunyan Arayik Vladimiri, Qukasyan Arkadi Arşaviri, Sahakyan Bako Sahaki, İşxanyan Davit Rubeni, Manukyan David Azatini, Babayan David Klimi, Mnatsakanyan Levon Henrikoviç, Beqlaryan Vasili İvani, Qazaryan Erik Roberti, Allahverdiyan Davit Nelsoni, Stepanyan Qurgen Homeri, Balayan Levon Romiki, Babayan Madat Arakeloviç, Martirosyan Qarik Qriqori, Paşayan Melikset Vladimiri Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsinin 100 (təcavüzkar müharibəni planlaşdırma, hazırlama, başlama və aparma), 102 (beynəlxalq müdafiədən istifadə edən şəxslərə və ya təşkilatlara hücum etmə), 103 (soyqırımı), 105 (əhalini məhv etmə), 106 (köləlik), 107 (əhalini deportasiya etmə və ya məcburi köçürmə), 109 (təqib), 110 (insanları zorakılıqla yoxa çıxarma), 112 (beynəlxalq hüquq normalarına zidd azadlıqdan məhrum etmə), 113 (işgəncə), 114 (muzdluluq), 115 (müharibə qanunlarını və adətlərini pozma), 116 (silahlı münəqişə zamanı beynəlxalq humanitar hüquq normalarını pozma), 118 (hərbi soyğunçuluq), 120 (qəsdən adam öldürmə), 192 (qanunsuz sahibkarlıq), 214 (terrorçuluq), 214-1 (terrorçuluğu maliyyələşdirmə), 218 (cinayətkar birlik (təşkilat) yaratma), 228 (qanunsuz olaraq silah, onun komplekt hissələrini, döyüş sursatı, partlayıcı maddələr və qurğular əldə etmə, başqasına vermə, satma, saxlama, daşıma və gözdirmə), 270-1 (aviasiya təhlükəsizliyinə təhdid yaranan əməllər), 277 (dövlət xadiminin və ya ictimai xadimin həyatına sui-qəsd etmə), 278 (hakimiyyəti zorla ələ keçirmə və onu zorla saxlama, dövlətin konstitusiyası quruluşunu zorla dəyişdirmə), 279-cu (qanunvericiliklə nəzərdə tutulmayan silahlı birləşmələri və qrupları yaratma) və digər maddələrlə ittiham olunurlar.